

Organizační řád školy
Směrnice č. D 10
Prevence šikanování

Dřevohostice 12. 04. 2010
Č.j.: 316/2010

Vypracoval:	PaedDr. Nataša Kučerová, ředitelka školy
Schválil:	PaedDr. Nataša Kučerová, ředitelka školy
Pedagogická rada projednala dne	21.04.2010, 28.08.2013
Škola v přírodě platnosti ode dne	21.04.2010

Tato směrnice je vydána na základě ustanovení zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění a metodického pokynu MŠMT ČR č.j. MSMT-22294/2013-1. Směrnice je součástí organizačního řádu školy

1. Charakteristika šikanování

1.1 Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je **ublížit, ohrozit nebo zastrašovat** žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v **cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích** jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě **bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí**, tak i útoky slovní v podobě **nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování**. Může mít i formu **sexuálního obtěžování až zneužívání**. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. **kyberšikanu**. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, SMS zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako **demonstrativní přehlížení a ignorování žáka** či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezdědání v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

1.2 Šikanování se ve své zárodečné formě vyskytuje prakticky ve všech školách. Pocit bezpečí každého jedince a jeho začlenění do třídního kolektivu je základní podmínkou vytváření produktivního prostředí a dobrého sociálního klimatu třídy a školy. Šikanování v jakékoli formě a podobě nesmí být pracovníky školy akceptováno. Samotní pedagogičtí pracovníci nesmí svým jednáním s některými žáky a chováním vůči nim podněcovat zhoršování vztahů směřující k šikanování těchto žáků jejich spolužáky.

2. Projevy šikanování

2.1 Šikanování má ve svých projevech různou podobu:

- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií).

- fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti).

- smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

2.2 Za určitých okolností může šikanování přerůst až do forem skupinové trestné činnosti a v některých opravdu závažných případech může nabýt i rysy organizovaného zločinu.

3. Odpovědnost školy

3.1 Škola má odpovědnost za žáky v průběhu vyučování a akcí organizovaných školou. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 5651/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, škola zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytváří podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu musí pedagogičtí pracovníci šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

3.2 Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu činů trestných či blížícím se trestným (dále jen trestných činů) vydírání (§ 235), omezování osobní svobody (§ 213), útisku (§ 237), ublížení na zdraví (§ 221-224), loupeže (§ 234), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (zvláště § 197a), poškozování cizí věci (§ 257), znásilnění (§ 241), kuplířství (§ 204) apod.

3.3 Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§168, 167 trestního zákona). V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadřzování (§ 166 tr. zákona) či schvalování trestného činu (§165 tr. zákona), v krajním případě i podněcování (§ 164 tr. zákona). Skutkovou podstatu účastenství na trestném činu (§ 10 tr. zákona) může jednání pedagogického pracovníka naplňovat v případě, že o chování žáků věděl a nezabránil spáchání trestného činu, např. tím, že ponechal šikanovaného samotného mezi šikanujícími žáky apod.

4. Školní prevence šikanování

4.1 Základem prevence šikanování a násilí ve školách je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky a mezi žáky a učiteli. Škola usiluje o vytváření bezpečného prostředí, proto podporuje solidaritu a toleranci, podporuje vědomí sounáležitosti posiluje a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy uplatňuje spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt rozvíjí jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

4.2 Ředitel škol odpovídá za systémové aktivity školy v oblasti prevence šikanování a násilí. Vychází přitom z komplexního pojetí preventivní strategie, která je ve smyslu Metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 20 006/2007-51součástí Minimálního preventivního programu školy.

Ředitel školy zejména:

- zajistí vzdělávání pracovníků v problematice šikanování
- zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky zejména ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním, podle potřeby při přecházení žáků mezi budovami školy, do zařízení školního stravování a do školní družiny, především v prostorách, kde k šikanování již došlo nebo kde by k němu mohlo docházet
- zajistí, aby žáci i pedagogičtí pracovníci byli seznámeni s negativními důsledky šikanování, a to jak pro jeho oběti a pachatele, tak i pro celý třídní a školní kolektiv
- zajistí doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti problematiky násilného chování a šikanování

4.3 Pedagogičtí pracovníci vedou důsledně a systematicky žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka. Všichni pedagogičtí pracovníci by měli vnímat vztahy mezi žáky a atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou a velmi důležitou součást své práce. Důležité aktivity školy nelze spojovat jen s určitým vyučovacím předmětem nebo skupinou předmětů. Vztahy a chování pedagogických i nepedagogických pracovníků vůči sobě a vůči žákům ovlivňují chování žáků.

4.4 Škola stanovuje pravidla chování a sankce za jejich porušení v samostatných směrnících.

5. Program proti šikanování

5.1 Školní program proti šikanování je součástí Minimálního preventivního programu (MPP) školy.

5.2 Na tvorbě a realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy, jejich činnost koordinuje školní metodik prevence ve spolupráci s metodikem prevence PPP Olomouc. Za realizaci a hodnocení programu je odpovědný ředitel školy.

5.3 Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Důležité je zaměřit se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách, a to bez ohledu na to, zda tam k projevům šikany již došlo či ne.

5.4 Hlavní součástí MPP je krizový plán, který eliminuje či minimalizuje škody v případě, že k šikanování ve školním prostředí dojde.

5.5 S krizovým plánem jsou vždy na začátku školního roku prokazatelně seznámeni žáci a jejich zákonní zástupci (součást poučení o bezpečnosti, vyvěšení na přístupném místě, na webových stránkách školy).

6. Postupy řešení šikanování

Škola postupuje podle metodického pokynu MŠMT č.j. MSMT - 22294/20132-1.

- důsledná prevence a zjišťování projevů rané agresivity, preventivní zjišťování možných obětí a agresorů, spolupráce s rodinami, vytváření bezpečného prostředí a důvěry
- odhalení nebo oznámení šikany
- okamžité, účinné a bezpečné šetření a zjištění
- ochrana obětí

- spolupráce s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR podle metodická informace MŠMT ČR č.j.: 25 884/2003-24 Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané.
- zprostředkování péče pro oběť - pedagogicko-psychologická poradny, klinický psycholog, psychoterapeut nebo psychiatr
- následná výchovná práce s obětí i agresorem, s rodinami a ostatními účastníky

7. Výchovná opatření

7.1 Následná práce s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí) a jeho rodinou. V případě potřeby zprostředkovat rodinně kontakt a péči pedagogicko-psychologické poradny, klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů

7.2 Pro potrestání agresorů je využito opatření uvedených ve směrnici Pravidla hodnocení výsledků vzdělávání žáků v předmětech a zájmových útvarech.

7.3 Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním, popř. školním kolektivem.

7.4 V mimořádných případech se užijí další opatření:

Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu.

Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

8. Spolupráce s rodiči

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

9. Spolupráce se specializovanými institucemi

9.1 Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány:

- pedagogickými: Pedagogicko-psychologická poradna Olomouc, pracoviště Přerov

- zdravotnickými: dětský lékař dítěte, odborný lékař, dětský psycholog, psychiatr - Psychosociální centrum Přerov, a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,

- sociální péče: odbor školství, sociálních služeb a zdravotnictví Magistrátu města Přerova

9.2 Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu skutku blížícího se trestnému činu (provinění), ředitel školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

9.3 Ředitel školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá skutek blížící se trestnému činu (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

10. Závěrečná ustanovení

10.1 Kontrolou provádění ustanovení této směrnice je pověřen metodik prevence sociálně patologických jevů.

10.2 Zrušuje se předchozí znění této směrnice, která vycházela z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 28 275/2000 - 22

10.3 Směrnice byla projednána provozní poradou 21. 04. 2010 a nabývá účinnosti dnem 22.04.2010.

V Dřevohosticích dne 13.04.2010, doplněno 30.07.2013

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.

Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.

O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.

Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.

Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.

Stává se uzavřeným.

Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.

Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.

Zašpiněný nebo poškozený oděv.

Stále postrádá nějaké své věci.

Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.

Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.

Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.

Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy pro možné přízpusobovací konflikty.

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.

Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem.

Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.

Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.

Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.

Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.

Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Rodiče žáků se doporučuje upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování:

Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.

Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávalo volný čas, s nímž by se telefonovalo apod.

Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.

Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.

Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.

Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).

Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"

Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.

Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.

Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.

Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.

Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.

Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)

Dítě se vyhýbá docházce do školy.

Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Stádia šikanování

„Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj. První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je prima si dělat „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi otloukánka. Třetí stadium už je klíčové. Vydělí se jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.“

Michal Kolář

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

Stadia šikanování podle Michala Koláře, 1990, 1996, 1997, 2000 a dalších.

Doporučená literatura z oblasti školního šikanování

Doporučená literatura (knihy, sborníky, studie, závěrečné zprávy)

- Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.
- Kavalír, A. (Eds.) (2009). Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele. Plzeň: Dragon press s.r.o.
- Kolář, M. (2013). Výcvik odborníků v léčbě šikany. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií.
- Kolář, M. (2012). Net story: Příběhy ze světa internetu. Praha: NCBI.
- Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2009). Skrytá podstata Hradeckého školního programu proti šikanování. In: Phillipová, L., Janošová, P. (Eds.) Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference v Praze 19.3. 2009. Praha: Tribun EU.
- Kolář, M. (2005). Školní násilí a šikanování. Ostrava: CIT, Ostravská univerzita.
- Kolář, M. (Ed.) (2004) Školní šikanování. Sborník z první celostátní konference konané v Olomouci na PdF UP 30.3. 2004. Praha: Společenství proti šikaně. 10-12.
- Kolář, M. (2000, 1997). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2003). Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR.
- Kolektiv autorů (2012). Elektronická šikana a jak jí řešit. (Metodický materiál.) Praha: NCBI.
- Kopecký, K., Krejčí, V. (2010). Rizika virtuální komunikace. (Příručka pro učitele.) Olomouc: Net Univerzity. [cit. 2.12. 2012] <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni>
- Krejčí, V. (2010). Kyberšikana – kybernetická šikana. Olomouc: E-Bezpečí. [cit. 2.12. 2012] Dostupný z WWW – <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studium-studie-atd>
- Parry, J., Carrington, G. (1997). Čelíme šikanování: Sborník metod. Praha: IPPP: Portál.
- Phillipová, L., Janošová, P. (Eds.) (2009). Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference konané 19. 3. 2009 v Praze. Brno: Tribun EU.
- Rogers, V. (2011). Kyberšikana. (Pracovní materiály pro učitele a žáky.) Praha: Portál.
- Říčan, P., Janošová, P. (2010). Jak na šikanu. Praha: Grada.
- Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi. Praha: Portál.

Doporučená literatura (časopisy)

- Kolář, M. (2010). Bolest kyberšikany. Informační bulletin 1. Úřad pro ochranu osobních údajů.
- Kolář, M. (2010). Ve škole: Šikana, nebo jen škádlení? Psychologie dnes 2 (16), 56-59.
- Kolář, M. (2009). Šikana v mateřské škole: diferenciální diagnostika – jak rozlišit šikanování od škádlení? Řízení mateřské školy (20. aktualizace). Praha: nakladatelství dr. Josef Raabe.
- Kolář, M. (2009). Zlo či dobro, šikanovanie alebo doberanie? In: Sociálna prevencija 1. Bratislava: Národné osvetové centrum.
- Kolář, M. (2007). Český školský program proti šikanování. Perspektivy. In: Sociálna prevencija. Bratislava: Národné osvetové centrum.
- Kolář, M. (2007). Český školní program proti šikanování. Právo a rodina, 3.
- Kolář, M. (2006). Jak na šikanu? Psychologie dnes 2 (12), 16-18.
- Kolář, M. (2005) Devět kroků při řešení počáteční šikany aneb pedagogická chirurgie. Prevence 7 (2), 3-7.
- Miovský, M. a kol. (2012). Návrh doporučené struktury MPP prevence rizikového chování pro ZŠ. Praha: Klinika adiktologie 1.LF KU

Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

- Společenství proti šikaně, www.sikana.org
E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz
Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Kontakty

- Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz
Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz
Internet poradna, www.internetporadna.cz
Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz
Poradna E-Bezpečí - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu, www.napisnam.cz

Informační leták pro žáky

Nikdo nemá právo druhému ubližovat!

Spolužáci se k tobě chovají nepřátelsky, ubližují ti a ty nevíš, jak dál.

Víš o někom, kdo je šikanován, a je ti ho líto.

PŘEKONEJ STRACH A ZAJDI ZA UČITELEM, KTERÉMU DŮVĚŘUJES

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci. Ale může ti znepríjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevíšeli si tě.

Později se otravování života stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí (bití, krádeže a poškozování věcí). Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem.

Proč bývá člověk šikanován?

Není to proto, že by byl špatný, nebo proto, že by si to nějak zasloužil. Chyba není v něm, ale ve špatných vztazích mezi některými spolužáky. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet. A doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší, je omyl. Nikomu nic neříct, je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

Obrať se na učitele, kterému důvěřuješ. Může ti skutečně pomoci, bude ti věřit a neprozradí tě. Svěř se svým rodičům.

V případě, že nenajdeš odvahu říct to ani svým rodičům, zavolej na pražskou Linku bezpečí, telefon 800 155 555 nebo 116 111. Bezplatně můžeš telefonovat z celé republiky. Nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se něco podobného děje.

Milí žáci,

v posledních letech se řada zemí včetně České republiky potýká se zvýšeným agresivním chováním žáku. Obracíme se na vás, abychom zmapovali skutečnou situaci v naší škole.

Cílem tohoto dotazníku je zjistit, jak se cítíte ve škole a jaká je ve vaší škole a třídě pracovní atmosféra. Dotazník je anonymní, prosíme, nepodepisujte se. Nemusíte se obávat, že by vás vaše odpovědi mohly jakkoliv znevýhodnit. Pokuste se na všechny otázky, prosíme, odpovědět pravdivě. Před vlastní částí dotazníku (část II.) je potřeba, abyste vyplnili několik informací, které jsou důležité pro jeho vyhodnocení (část I.).

Instrukce k vyplňování:

U otázek, které nabízejí možnosti, zakroužkujte tu, která nejvíce vystihuje situaci nebo váš názor. Otevřené otázky doplňte.

Jestliže chcete doplnit informace, které jsou podle vás důležité, ale dotazník se na ně neptá, napište je na konci do vlastní poznámky.

Část I.:

1. Jsem: chlapec × dívka

2. Na vysvědčení mám převážně:

- vyznamenání
- i čtyrky
- jen jedničky a dvojky
- i pětky
- i trojky

3. Bydlím: na vesnici × ve městě

Část II.:

1. Dokážete vyjádřit, co znamená slovo šikana? Pokud ano, vysvětlíte je:

2. Jaké jsou podle vás příčiny toho, že někdo někoho šikane? (Pokud uvádíte více možností, podtrhněte tu, kterou považujete za nejčastější)

3. Jak byste reagovali, kdybyste viděli, že někdo někomu ubližuje?

- a) nezasahoval/a bych do toho a nechal/a si to pro sebe
- b) nezasahoval/a bych do toho, ale řekl/a bych o tom někomu odpovědnému
- c) okamžitě bych se zastal/a oběti
- d) přidal/a bych se k útočníkovi
- e) jiná reakce (prosím, popište ji):

4. Ve své současné třídě se cítím (zakroužkujte a doplňte):

- a) velmi dobře, protože....
- b) spíše dobře, protože...
- c) je mi to jedno, protože...
- d) spíše špatně, protože...
- e) velmi špatně, protože...

5. Máte pocit, že jste byli (nebo jste) někdy šikanováni? (Pokud ano, prosíme o zodpovězení následujících otázek, pokud ne, přejdete k otázce č. 9)

a) ano b) ne

6. Bylo to (je to):

a) v této škole v tomto školním roce

b) v této škole dříve ...

c) v jiné škole

d) někde jinde, kde.....

7. Jak vám bylo ubližováno?

a) psychická šikana (nadávky, výsměch, pokřikování)

b) fyzická šikana (tělesné ublížení – rvaní, poštuchování,...)

c) psychická i fyzická šikana

8. Kdo vám ubližoval (ubližuje)?

a) žák z vaší třídy c) někdo jiný (kde?, kdo?, stačí obecně):

b) žák z jiné třídy

9. Na koho byste se obrátili, kdybyste potřebovali při tomto problému radu nebo pomoc?

a) na rodiče

b) na učitele:

c) na sourozence

d) na kamaráda

e) na někoho jiného

f) nikomu bych to neřekl/neřekla

10. Zajímají se vaši blízcí (rodinní příslušníci) o to, jak jste se měli ve škole?

a) pravidelně

b) někdy

c) ne

11. Pokud se rodiče zajímají o to, jak jste se měli ve škole, o co se zajímají nejvíce?

a) o prospěch

b) o chování

c) o celkové dění

d) jiné (uved'te):

12. Zdá se vám, že je boj proti šikaně dostatečný?

a) ano

b) ne

13. Co by se mělo v boji proti šikaně zlepšit?

a) mělo by se o ní více mluvit

b) mělo by se konat více přednášek

c) vlastní nápad:

14. Jak byste potrestali člověka, který šikanuje?

a) pokáráním

b) důtkou

c) jiné:

Vlastní poznámka: Co chci k tématu dál sdělit.

Děkujeme za vaši trpělivost a upřímnost při vyplňování dotazníku.